

ministru Garašinu so naš cesar podelili veliki križec Leopoldovega reda. — Italijani vedno tuhtajo, kako bi nam Trst vzeli in južno Tirolsko. — Mahdi je napal Debah pa brez uspeha; Hartum pa je njegov postal uže meseca maja. — Slavni ruski general Tottleben, ki je Plevno ukrotil, je umrl, le 56 let star. — Kitajci so zopet Francoze napali pred Long-Sonku ter jim pobili blizu 100 mož. Sedaj bodo jim Francozi bržčas le boj napovedati morali.

Za poduk in kratek čas.

So li res naši poslanci „Poljakom 16 milijonov šenkali?“

Naši deželni poslanci so na primer bili dr. Radaj pa kmet Fluher. Ta uže nista mogla v Gradci „Poljakom“ kaj „šenkati“. Kajti v Gradci, v deželnem zboru nimajo s „Poljaci“ ničesar opraviti. Ostanjejo torej državni poslanci n. pr. baron Goedel, Bož. Raič, dr. Vošnjak, ki zahajajo tje na Dunaj. So li ti Poljakom gori navedeno svoto „šenkali“? Tudi ne. Kajti do tega še niti prilike imeli niso, ker reč ni prišla v zbornici niti v razgovor, še menje pa k sklepanju. Dokler se pa to ne zgodi, tečas ni mogoče poslancem kaj takšnega očitati.

Kaj pa tedaj je s tistimi „Poljakom šenkanimi milijoni?“

Cesar Ferdinand mili je 7. sept. 1848 podpisal sloviti patent, po katerem so grajščaki itd. zgubili pravico od kmetov tirjati tlako, raboto, desetine, grunte pa morali kmetom prepustiti v popolno last. Zato plačajo nekaj kmetje, nekaj pa državna blagajnica grajščakom odškodnine.

Na Štajerskem je več let posebna komisija delala in računila, koliko imajo kmetje plačati, koliko pa deželna blagajnica štajerska prevzeti. Naposled so kmetom odmerili vplačati odškodnine 1.912.158 fl. (rešitva), dežela štajerska pa je prevzela 22.302.900 fl. Ker pa tega ni mogla naenkrat izplačati, izdala je upnikom dolžna pisma [Grundentlastungs-Obligationen], za katerimi plačuje vsako leto 5 % obresti, vrhu tega še vsako leto poplača nekaj dolga tako, da bo vse l. 1896. dokončano. Vsi stroški do tiste dobe bodo znašali 50.388.370 fl. od katerih bo večina iz deželne blagajnice vzeta, namreč 42.377.132 fl.

Tako je na Štajerskem pa tudi na Kranjskem, Koroškem itd. kder so deželni stanovi in pozneje deželni zbori vsled posebne nagodbe z ministerstvi celo rešitev v roke vzeli. Le na Gališkem, kder slovanski Poljaki stanujejo, ni bilo tako. Tam dežela ni tako kakor pri nas rešitve v roke dobila, ampak ministerstvo na Dunaji pobira doklade za gruntno rešitev, je izdalo dolžnih pisem, odmerilo kmetom deleže

za doplačevanje k rešitvi in vodi uže 30 let vse račune. Kakor je štajerski odbor prisiljen 42 milijonov izplačati iz deželne kase, jednako ministerstvo na Dunaji iz državne kase okolo 70 milijonov. Poljakom v gališkem dežel. zboru se niso izročili ne računi, ne denarji, ne dolžna pisma. Vse je v rokah ministrov na Dunaji, to pa vsled cesarskega patenta od 7. sušca 1849. kder so cesar zaukazali, da se ima rešitev gruntov v Gališkem drugače vršiti, kakor drugod, ter prevzeti v oskrbovanje po ministrih na Dunaji. Ministri so tudi deželi gališke precej visokih doklad za gruntno rešitev nalagali in pobirali, namreč 33 $\frac{3}{4}$ %. Le kar je potem manjkalo, to se je iz državne blagajnice doplačevalo, po 2 $\frac{1}{2}$ milijona na leto in to hočejo sedaj nekateri zlasti nemški poslanci iz Poljakov iztirjati. Ti se pa branijo rekoč: mi smo svoje plačevali in še plačujemo za rešitev ministrom na Dunaji, sami nismo nikoli računov pa ne denarjev prevzeli naj torej ministri celo reč tudi dokončajo. In tako visi in bode bržčas dalje do konca vsela. Kajti ministri in cesar so l. 1848. da bi punt na Gališkem in Vogerskem leži zadušili, sklenoli, da se od Gališke dežele (Poljakov) ne bode tirjalo to, kar se je za tamošnjo gruntno rešitev iz državne kase doplačalo. Na vse to upirajo se Poljaki in res ni mogoče potem takem tirjati od njih, zlasti pa od njihovih jako ubogih kmetov ne, da bi morali sedaj državnej blagajnici vrniti dolg 70 milijonov, kajti to je prišlo tako brez njih, na podlagi cesarskih patentov.

Ko bi nemški liberalci prav imeli, potem bi še liberalci lahko izmislili, da naj tudi štajerski kmetje l. 1896. deželnej blagajnici plačajo 42 milijonov goldinarjev nazaj, katerih je ta k rešitvi gruntov doplačala. Zoper to bili bi vsi kmetje in jihovi poslanci. Tudi bi protestirali, če bi se reklo, da jim je dežela 42 milijonov „šenkala“. Kajti štajerski kmetje so svoje rešitve uže plačali, dalje so vsako leto k onim 42 milijonom z deželskimi dokladi doplačevali; iz državne kase dobivala je pa štaj. deželna blagajnica za „landemije“ zaračunjeni kapital 7 $\frac{1}{2}$ milijona, obresti 7 milijonov, dalje na državne „deposite“ izplačani kapital 1.896.003 fl. in obresti 1 milijon, torej vkup okolo 17 milijonov. Ali se nebi vsi naši kmetje razsrdili, ko bi se sedaj ali l. 1896 od njih tirjalo, naj totih 17 milijonov državi ali vseh 42 milijonov državi in deželi vrnejo?

Podobno je na Gališkem; poljski kmetje so ravno tako, kakor štajerski svojo dolžnost storili ter ne gre od njih tirjati, kar se od drugih tudi ne tirja.

Tako je v resnici. Ako toraj nemški liberalci tirjajo, naj Poljaci državi 75 milijonov vrnejo, katerih pa ti v resnici dolžni niso, delajo to iz sovraštva do kmetov, iz sovraštva

do Slovanov, kajti Poljaci so slovenske narodnosti. Oni rabijo to le kot pomoček, da Nemce na Slovane hujskajo. Vrh tega pa lažejo, da bi naše vrle poslance pred ljudstvom ogrdili, jim poštenje temu pa zaupanje vkradli. To pa je nov uzrok, da svojim poštenim poslancem še bolj zaupamo in jih zopet volimo. Kajti mož, katerega se sovražnik brez laži lotiti ne more je vsega zaupanja vreden poštenjak.

Desterniški.

Smešnica 28. Nekje imajo župana, ki čuje na ime Pust pa hudo z nemščurji vleče. Neko-krat se nad Slovenca zreži: uči se nemški. Ta mu odgovori, da se je uže naučil saj toliko, da ve, kaj pomeni „pust“ po nemški, namreč: „fašing“.

N.

Razne stvari.

(Volilni shod) za Breški okraj bo v nedeljo 20. t. m. na Planini (Montpreis) v gosp. Gorišekovej gostilni in v Makolah za ptujski in bistriški okraj.

(Železniški komisijon) predloži vladi trojno črto za Slatinsko železnico: prvo od Grobelna nad Šmarije, drugo po Bobovskem dolu, tretjo od Poličan.

(Slovenski uradujejo) vse občine gornje-grajskega okraja, razun ene tudi vse vranskega, obadva okrajna zastopa. Najbolje boli nemščurje, da občina sv. Pavel tudi slovenski uraduje vkljub baron Hakelbergovim živim hrastom.

(Od sv. Jurija pod Tabrom) se nam poroča, da je 7. t. m. strela udarila v Kraševčevo hišo in svinjak in tu ubila 18letno hčer Anastazijo, tovaršico pa le nekaj omotila. Hišo branile so brizgalnice domača, Grajska, Gomilska in Vranska.

(Narodne biblioteka) g. Krajčeve v Novem mestu izišel je 11. snopič, ki objavlja genljivo povest „Za kruhom“, katero je napisal poljski Senkijevič, poslovenil Pet. Miklavec, in 12. snopič, ki prinaša „Črtice iz življenja na kmetih“, spisane od Andrejčkovega Jožeta. Dodan je tudi životopis nesrečnega pisatelja. Snopič velja 15 kr.

(Vabilo) V nedeljo 13. julija ob treh popoldne napravi vsled bližajočih se volitev deželnih poslancev kat. pol. društvo v Konjicah zbor. K udeležbi vabi odbor.

(Spomin na Mozirje.) Muzikalična skladba, iz prilike blagoslovljenja zastave Savinjskega Sokola posvetila g. Josipu Lipoldu gg. Ante Sohor in Ivan Gabršek dobiva se po 15 kr. (poštaine 2 kr.) pri g. Rud. Milicu v Ljubljani ali g. Ivanu Gabršku v Celji. Oblika je lična, treba, da se skladba razširi.

(Sv. mešnikovo blagoslovljenje) bo letos v Mariboru dne 16., 18. in 20. julija.

(Nemškutarija.) Živinski potni list naredi nekdo tako: Ein Stik telico 1 belo nach goro.

(Preč. g. kanonik Orožen) so izdali novo knjigo, ki popisuje zgodovino šaleške dekanije. Naslov: „Das Dekanat Schallthal von Ignac Orožen, Lavanter Domkapitular, Graz, Buchdruckerei Styria. Cena 1 fl.

(Ljubljanski Zvon) je v 5. zvezku priobčil: Sonet, Vesni, Mrtva srca, Bajki in povesti o gorjancih, Zemljepisne črtice, Akvileja, Početki slovničarskega delovanja v Indih, Narodne stvari, Srce, Rosa, Oče za sina, Novejši pisatelji ruski, Književna poročila, Nove muzikalije, Slov. glasnik.

(Sv. misijon) obhajali so v Laporji 14 dni. Preč. g. dekan Hajšek so misijonski križ blagoslovili. Znanprej bode vsako leto pri drugej fari ove dekanije podoben misijon.

(V Slatino) nečejo več škof Strosmajer in Hrvati, ker jim šulvereinska svojad preseda. To je na škodo Slatini.

(Strahovita toča) je 6. t. m. sekala v gornjem in spodnjem Doliči, Kozjaku, Paki in Tolstem vrhu slov. graškega okraja.

(Trtno uš) zasledovali so v Izvancih ljutom. okraja pa ne našli. Bojijo se, da so jo tje dobili po trsih iz Hrvatske prinesenih.

(Na mariborskem učiteljišči) so dva izvrstna Slovenca kaznovali zavoljo telegrama Sokolu v Mozirji ter iz pravitosti dali „nicht tadelfrei“. Slovenec biti je toraj greh?

(Pred porotnike) celjske kličejo našega urednika dne 6. avgusta, kakor bi on bil pisatelj neke opazke o Henkerji, učitelji v Prevalah. Toda pisatelj je naroden mož v Prevalah. Henker je luterske vere in sedaj šulvereinski učitelj na Českem.

(Grdo lažejo) slov. bistriški liberalci. Tako so „Marburgerci“ poročali, kako je naš glavni urednik dne 6. t. m. pri sv. Martinu na Pohorji kmetom govoril. Resnica pa je, da je takrat bil pri sv. Lovrenci v Slov. goricah. Tako lažejo liberalci v Slov. Bistrici. Šram jih bodi.

Listnica uredništva: Več dopisov, zlasti iz slov. bistriškega okraja, prihodnjič. G. Vetušek v Lehni ni pisatelj dopisa iz Ribnice v 26. št. „Sl. Gosp.“

Kisla voda.

Jaz podpisani priporočujem za sedanjí čas svojo izvrstno kisló vódo (Sauerbrunn) v Rogatskem okraji.

En zaboj s 25 velikimi steklenicami velja loco Poličane 3 fl. 50 kr.

Naročbe se naj pošiljajo na moj napis

France Johanus,

1—3 Slatina pri Rogatcu. (Rohitsch).